

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมปศุสัตว์ สำนักควบคุม ป้องกัน และปราบปรามสัตว์ โทร. ๐ ๒๖๔๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๗๓๒
ที่ กษ ๑๖๑๐.๐๗/ ว ๒๕๖๐ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง เข้มงวดการเฝ้าระวังและมาตรการป้องกันและควบคุมโรคการร้ายโรคลัมปี สกิน

เรียน ปศุสัตว์จังหวัดทุกจังหวัด

ตามที่หนังสือที่ กษ ๑๖๑๐.๐๗/ ว ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การเฝ้าระวังการเกิดโรคลัมปี สกิน (Lumpy skin disease) กรมปศุสัตว์แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเฝ้าระวังโรคลัมปี สกิน ตามนิยามของโรค ได้แก่ โรคติดเชื้อไวรัสที่พับใบโคลแลกระบือ อัตราป่วยมากกว่าร้อยละ ๕ โดยพบตุ่มเนื้อ (Nodule) บนผิวน้ำและเยื่อเมือกทั่วร่างกาย ซึ่งจะติดสัมภ์เกิดและเป็นแผลหลุมในเวลาต่อมากหรือสัตว์อาจมีไข้และหายใจลำบาก ในโคนมอาจพบน้ำนมลดลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้องค์กรสุขภาพสัตว์โลกแจ้งพบการเกิดโรคลัมปี สกินในสาธารณรัฐสังคະมณิมเวียดนาม และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยองค์กรอาหารและเกษตรแห่งชาติได้ประเมินความเสี่ยงการเกิดโรคตั้งกล่าวในประเทศไทยอยู่ในระดับสูงเนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ระหว่างประเทศไทยและประเทศตั้งกล่าว ทั้งนี้รายละเอียดองค์ความรู้โรคลัมปี สกิน และหนังสือที่ กษ ๑๖๑๐.๐๗/ ว ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ตาม QR code ที่แนบมาพร้อมนี้ นั้น

เพื่อเป็นการเข้มงวดการเฝ้าระวังโรคลัมปี สกิน และการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคกรณีพบสัตว์สงสัยที่ตัวโดยสารสัตว์ สกินในที่นี้ กรมปศุสัตว์จึงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

๑. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

๑.๑ รับตัวอย่างกรณีพบสัตว์สงสัยป่วยด้วยโรคลัมปี สกิน ส่งสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติทันทีภายใน ๒๔ ชั่วโมง ดังนี้

- นำเบร์เรียของการอยโรคตุ่มน้ำที่ผิวน้ำ โดยชุดหรือตัวผิวน้ำให้ลึกถึงผิวน้ำชั้นในหรือหนังแท้ ปริมาณประมาณ ๕ กรัม ใส่ในขวดที่มี Glycerin buffer ท่วมตัวอย่าง

- เก็บตัวอย่างเลือด (Whole blood) ปริมาณ ๓ - ๕ มิลลิลิตร บรรจุในหลอด EDTA และแช่เย็นที่อุณหภูมิ ๒ - ๘ องศาเซลเซียส

- ทำการเก็บตัวอย่างให้เก็บจากสัตว์ทุกตัวที่ป่วย หากพบว่ามีสัตว์ป่วยมากกว่า ๕ ตัว ให้สุ่มสัตว์ป่วยเพื่อเก็บตัวอย่างจำนวน ๕ ตัว

- กรณีพบสัตว์ตาย ให้ดำเนินการเก็บตัวอย่างรอยโรคหรืออวัยวะเพื่อยืนยันสาเหตุการตาย โดยให้เก็บตัวอย่างไส้สูงพลาสติกจำนวน ๓ ชิ้น มัดปากถุงแต่ละชิ้นให้แน่น และแช่เย็นที่อุณหภูมิ ๒ - ๘ องศาเซลเซียส

๑.๒ ดำเนินการควบคุมโรค ตามลักษณะของกลุ่มสัตว์ที่มีความเสี่ยง ดังนี้

๑.๒.๑ การควบคุมโรคภายใต้ฟาร์มที่พบสัตว์ป่วยลงสัมภ์ตามนิยาม

- ดำเนินการสอบสวนโรคโดยละเอียด เพื่อหาแหล่งที่มาของสัตว์ป่วยและสัตว์ร่วมผุ่งตลอดจนสาเหตุของการเกิดโรค

- จัดทำบันทึก...

- จัดทำบันทึกสั่งกักสัตว์ป่วยและสัตว์ร่วมผุ้ง โดยระบุว่าสัตว์โรคล้มปี สกิน
- แยกสัตว์ป่วยออกจากสัตว์ร่วมผุ้ง โดยจัดให้มีม้าคุณสัตว์ป่วยอย่างมีดชิดเพื่อป้องกันแมลงศุกเลือก และจัดสรรรอบปรนดักแมลงวัน เพื่อป้องกันไม่ให้มีแมลงวันมาวางไข่

- รักษาสัตว์ป่วยที่พบเนื้อตายและแพลงคุณด้วยยาปฏิชีวนะร่วมกับยา_rักษาแพลงคุณนอก โดยแนะนำให้เกษตรกร จัดให้สัตว์อยู่ในพื้นที่แห้งสะอาดหรือมีวัสดุรองอนอนเพื่อป้องกันการติดเชื้อแทรกซ้อน

- ตรวจร่างกายโดยการคลำผิวนังสัตว์ร่วมผุ้งและวัดอุณหภูมิร่างกายทุกสัปดาห์ หากพบว่าอุณหภูมิสูงกว่า ๔๐.๕ องศาเซลเซียส หรือประมาณ ๑๐๔.๘ องศาฟาร์เรนไฮต์ ให้ดำเนินการแยกสัตว์ดังกล่าวไปยังคอกสัตว์ป่วยและให้สังสัยว่าสัตว์อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการแสดงอาการ พร้อมทั้งให้เฝ้าระวังทางอาการอย่างใกล้ชิด

- พิจารณาส่งสัตว์ร่วมผุ้งเข้าโรงพยาบาลสัตว์ โดยสื่อสารกับเกษตรกรถึงความสูญเสียต่อผลผลิตและสวัสดิภาพสัตว์ ตลอดจนลดโอกาสที่สัตว์ร่วมผุ้งและสัตว์ใกล้เคียงจะป่วยเพิ่มเติม

- ป้องกันแมลงพาหะดูดเลือดสัตว์โดยใช้สารเคมีกำจัดแมลงแบบ Spot-on หรือ pour-on สำหรับสัตว์ทุกตัวในผุ้งเป็นประจำทุก ๒ สัปดาห์หรือตามที่ลากกำหนดจนกว่าโรคจะสงบ

- ลดจำนวนประชากรแมลงพาหะในพื้นที่โดยการปรับภูมิทัศน์รอบฟาร์มให้โปร่งโล่ง กำจัดมูลสัตว์ออกจากฟาร์มเป็นประจำหรือใช้ผ้าใบคลุกป้องกันแมลงมาวางไข่ รวมถึงกำจัดแหล่งพันธุ์อยู่ในพื้นที่โดยรอบตัวยาราชาแมลง เช่น สารกลุ่ม Pyrethrin เป็นต้น ในพื้นที่โดยรอบจุดเกิดโรค ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการใช้ให้ยึดตามลักษณะผลิตภัณฑ์ โดยอาจประสานงานกับหน่วยงานองค์กรบริการส่วนท้องถิ่นในการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงในพื้นที่

- งดการผสมเทียม ตลอดจนให้มีการฆ่าเชื้อโรคในอุปกรณ์และแยกอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน เช่น เครื่องดื่มยา ดูมีงลังตรวจสอบ และคีมหนีบเบอร์ทุก เป็นต้น

๑.๒.๒ การดำเนินการเฝ้าระวังและควบคุมโรคในฟาร์มที่มีความเสี่ยงสูงมาก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางระบบวิทยา กับฟาร์มที่พบสัตว์ป่วยสังสัยตามนิยาม ดังนี้

- จัดทำบันทึกสั่งกัก โดยระบุว่ามีความเกี่ยวข้องกับฟาร์มที่มีอาการตามนิยามโรคล้มปี สกิน

- เก็บตัวอย่างผิวนังกรณีที่พบรอยโรค ส่วนกรณีที่ไม่พบรอยโรคให้สุ่มเก็บตัวอย่างเลือดและซีรั่มจากสัตว์ ๕ ตัว ส่งสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติทันทีภายใน ๒๕ ชั่วโมง

- ตรวจร่างกายของสัตว์ในผุ้ง เช่นเดียวกับฟาร์มที่พบสัตว์ป่วยสังสัยแสดงอาการตามนิยาม

- ดำเนินการป้องกันและควบคุมแมลงพาหะ เช่นเดียวกับฟาร์มที่พบสัตว์ป่วยสังสัยแสดงอาการตามนิยาม

- ติดตามเฝ้าระวังทางอาการติดต่อกันทุกสัปดาห์เป็นระยะเวลา ๓๐ วัน หากพบสัตว์ป่วยให้ดำเนินการควบคุมโรคเช่นเดียวกับข้อ ๑.๒.๑

๑.๒.๓ ฟาร์มที่อยู่ในพื้นที่รัศมี ๕๐ กิโลเมตรรอบฟาร์มที่พบสัตว์ป่วยสงสัยตามนิยาม

- ตรวจร่างกายของสัตว์เข่นเดียวกับฟาร์มที่พบสัตว์แสดงอาการตามนิยามและกำจัดพยาธิภายในรูปแบบ Scoot-on หรือ Pour-on ในโคคระบือๆก็ว่าจะกว่ารคจะลงบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัตว์ที่มีอายุน้อย หรือโคที่มีเลือดผสมสายพันธุ์ໂປສູງ หรือโคนม หรือสัตว์ที่ให้ผลผลิตสูงเป็นอันดับแรก ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการใช้ให้ดีตามฉลากของผลิตภัณฑ์
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรสังเกตอาการสัตว์ป่วยด้วยตนเอง ตามนิยามทางอาการ
- ดำเนินการป้องกันและควบคุมแมลงพาหะเข่นเดียวกับฟาร์มที่พบสัตว์ป่วยสงสัยตามนิยาม

๑.๓ การควบคุมและป้องกันโรคในตลาดน้ำดักจ้าสัตว์

- ปลุสัตว์จำเรอดำเนินการประสานด้านกักกันสัตว์ในพื้นที่ เพื่อขอความร่วมมือผู้ประกอบการตลาดน้ำดักจ้าสัตว์ในการรณรงค์ทำความสะอาดตลาดน้ำทั่วประเทศ “Big Cleaning” ปรับภูมิทัศน์ กำจัดแหล่งน้ำตلوตจอนมูลสัตว์ที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงพาหะ
- ทำลายเชื้อโรคและพิจารณาใช้สารฆ่าแมลง เช่น สารกุ่ม Pyrethrin เป็นต้น ในพื้นที่โดยรอบจุดเกิดโรค ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการใช้ให้ดีตามฉลากของผลิตภัณฑ์
- เข้มงวดในการดำเนินการสังเกตอาการและสำรวจโรคสัตว์ที่เข้าสู่ตลาดน้ำ หากพบอาการและรอยโรคตามนิยาม ให้ดำเนินกักสัตว์ที่ฟาร์มต้นทางและจัดทำบันทึกสั่งกัก และดำเนินการควบคุมโรคตามข้อ ๑.๒

๑.๔ กำหนดนิยามสถานการเกิดโรคเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

- สถานะควบคุม หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ยังพบสัตว์ป่วยในพื้นที่ โดยระยะนี้จะสืบสุดลงเมื่อสัตว์ป่วยตัวสุดท้ายมีการทำหายของแผลโดยสมบูรณ์ ในช่วงระยะเวลาที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องรายงานโรคทันทีทั้งระบบฐานข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังโรคระบบสัตว์ (E-Smart Surveillance) โดยระบุว่า ลงสัญลักษณ์ปี สกิน พร้อมทั้งอัพโหลดรายงานสถานการณ์โรคกรณีพบสัตว์ป่วยสงสัยตามแบบฟอร์ม กคร. ๓ (เฉพาะกิจ) ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ในหน้าหลักของระบบ E-Smart Surveillance โดยจัดส่งข้อมูลดังกล่าวทุกวันจนกว่าจะเข้าสู่ระยะเฝ้าระวัง นอกจากนี้ให้รายงานกคร. ๕ เพื่อการรายงานผลการกำจัดแมลงพาหะในสัตว์รายตัวแทนการบันทึกเกี่ยวกับการฉีดวัคซีน

- สถานะเฝ้าระวังโรค หมายถึง ระยะเวลาหนึ่งต่อวันที่สืบสุดสถานะควบคุมโรคเป็นระยะเวลา ๒ เดือน (๒ ระยะฟิกตัว) ในช่วงระยะเวลาที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องอัพโหลดและรวบรวมรายงานสถานการณ์โรคกรณีพบสัตว์ป่วยสงสัยตามแบบฟอร์ม กคร. ๓ (เฉพาะกิจ) โดยอัพโหลดข้อมูลลงในระบบทุกสัปดาห์ในวันศุกร์จนกว่าโรคจะสงบ

- สถานะสงบ หมายถึง ระยะเวลาภายหลังจากที่ระยะเฝ้าระวังสิ้นสุดลง

๒. สำนักงานปศุสัตว์เขต

- ๒.๑ ติดตามกำกับดูแลการควบคุมโรคให้เป็นไปตามมาตรการของกรมปศุสัตว์ ตลอดจนกำกับดูแลให้มีการเฝ้าระวังเชิงรุกและรายงานสถานการณ์ตามแบบฟอร์ม กคร.๓ (เฉพาะกิจ) ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดโดยอย่างเคร่งครัด

๒.๒ จัดตั้ง Warroom เพื่อประเมินสถานการณ์ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบเป็นประจำทุกวันศุกร์ ทาง dcontrol5@dld.go.th จนกว่าจะไม่พบสัตว์ป่วยใหม่ในพื้นที่

๒.๓ ประสานงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดชุดเฉพาะกิจทำลายเชื้อโรคและแมลงพาหะ บริเวณจุดเสี่ยง เช่น ตลาดนัดค้าสัตว์ คอกหักสัตว์ แหล่งรวมสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ สนามชนโค สนามซ้อมชนโค เป็นต้น

๒.๔ สนับสนุนบุคลากร องค์ความรู้และเวชภัณฑ์ในการควบคุมโรค หากเวชภัณฑ์ไม่เพียงพอ ให้ประสานสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์เพื่อให้การสนับสนุนต่อไป

๓. กองสาธารณสุขและกักกัน

๓.๑ กำกับดูแลการดำเนินงานของด้านกักกันสัตว์ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและป้องกันโรค ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

๓.๒ เจ้งด่านกักกันสัตว์ในพื้นที่ เข้มงวดการตรวจรอยโรคในโคกระเบื้องที่เคลื่อนย้ายผ่าน จุดตรวจและพนักงานที่เข้าออกเขตชนส่งสัตว์ทุกคัน หั้งนี้หากพบโคกระเบื้องป่วยตามนิยาม ให้ด่านกักกันสัตว์แจ้ง ปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ที่อยู่ดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(นายไพบูลย์ พิริยะกล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

